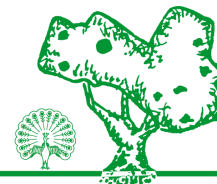

NIEUWSBRIEF

Stichting Natuur- & MilieuPlatform Ermelo

December 2020, jaargang 16, nr.3

Van het bestuur

Jaar 2020 begon zoals voorgaande jaren. Samen met Astra Alteria werden de cursusavonden Sterrenkunde voor volwassenen en voor kinderen verzorgd. De Opendeuren Grafheuvels en IJzer op de Veluwe in januari en februari werden goed bezocht. De Warmetruidag in februari verliep zoals verwacht. Maar toen..... toen werd alles ineens heel anders. De in maart geplande wandelingen in het kader van Ermelo Remembers was het eerste dat geen doorgang kon vinden. De Opendeuren bleven dichte deuren en langzaam maar zeker werd het duidelijk dat tot in de zomer niets meer kon. In de nazomer kregen we hoop. De Nacht van de Nacht (eind oktober) werd voorbereid. Voor de zekerheid werd er een coronaproof-variant bedacht. Maar in de loop van september werden maatregelen weer strenger en we realiseerden ons dat zelfs de coronaproof-versie niet door kon gaan. Gelukkig kon de afvalopruiactie Ermelo Schoon nog wel binnen de RIVM-regels plaatsvinden. Het eerste Biodiversiteitsweekend dat we samen met de KNNV in de natuurtuin De Zandkamp hadden georganiseerd kon nog wel, omdat het in de buitenlucht was en we een éénrichtingsroute door de tuin en om de vijver hadden gemaakt. Het tweede weekend kon echter niet doorgaan.

Gelukkig zijn er ook dingen die wel door konden gaan. Een hernieuwd wandelrouteboekje Romeins Marskamp en het planten van een herdenkingsboom bij het oorlogsmonument. De natuur trok zich niets aan van de corona-perikelen en ook in de natuurtuin De Zandkamp groeide en bloeide het. Ook de door ons op die plek ongewenste planten. In kleine groepjes of tweetallen hebben we door kunnen werken in de natuurtuin. Op pagina 4 kunt u hier meer over lezen.

Verder is er vooral digitaal overleg geweest met de gemeente. Meegewerkt is er aan de totstandkoming van een Visie Klimaatadaptatie. Op 4 november jl. is het rapport behandeld tijdens een raadstafel. Het NMP heeft bij het raadstafelgesprek ook het grootschalig onttrekken van grondwater door bedrijven op tafel gelegd. Van het waterschap kregen we (gecodeerd) de cijfers van de 10 grootste pompcapaciteiten. Meerdere pompen binnen de grenzen van Ermelo kunnen in een uur tijd net zoveel water oppompen als waar een huishouden zeker drie jaar mee kan doen.

De Week van Duurzaamheid kwam net na de aankondiging van verscherpte maatregelen. Dus ook hier kon veel niet doorgaan. De werkgroep Duurzaamheid had als actie: de woning bekijken met een warmtescan

Door de coronaviruscrisis gaan alle activiteiten van het NMP voorlopig niet door.

Wel het werken in de natuurtuin De Zandkamp

maandags 13.30 - 16.00 uur
vrijdags 9.30 - 12.00 uur

Belangstelling? Bel 0341 554126 of info@nmpermelo.nl

De Witte Heide is de thuisbasis van de Stichting Natuur- en MilieuPlatform Ermelo. Onlangs is er een boekwerk over de eerste eigenaar, Bram van der Velde, en het pand gemaakt. Verkrijgbaar bij Riemer en Walinga Boekverkoopers.

en een koolstofdioxidemeter. Deze actie loopt nu door. Werkgroepleden Han Kattenwinkel en Ruud de Jong zijn gecertificeerd Energie Coaches. Men kan zich aanmelden bij het NMP. Een groot succes. Op bladzijde 3 meer.

De werkgroep Educatie kon geen fysieke buitenactiviteiten met scholen organiseren. Wel kon ze doorgaan met voorbereidingen. Er is een mooi kabouterp pad door de natuurtuin De Zandkamp gemaakt. Zie bladzijde 2.

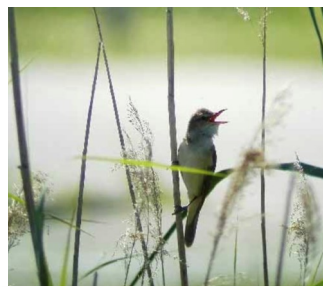
We hopen dat komend jaar wel weer activiteiten mogelijk zijn en wensen u een gezond 2021 toe!

In het zuidelijke deel van het gebied Strand Horst wordt een natuurproject gerealiseerd: Het Groene Kruispunt. Het gebied ligt deels op Ermelo's en deels op Puttens grondgebied, ten westen van de A28. Het is een gebied met een oppervlakte van ongeveer 50 ha, waarvan 18 ha land en 32 ha water. Een projectgroep heeft zich gebogen over de inrichting van het gebied. Het NMP heeft, op uitnodiging van het gemeentebestuur, ook plaatsgenomen in de betreffende projectgroep. Andere deelnemers waren de KNNV, Vogelbeschermingswacht, SNMB Putten, de Provincie Gelderland, Gastvrije Randmeren en de gemeenten Ermelo en Putten. Op 17 juli 2019 kregen wij het rapport met het inrichtingsplan. Het NMP kon dat plan ondersteunen. Echter op 21 februari 2020 werd door wethouder De Haan tijdens een toelichting over de plannen met Strand Horst een sterk afwijkend verhaal over het Groene Kruispunt weergegeven. Zo sterk zelfs dat het NMP niet meer achter het plan kan gaan staan. Een aantal belangrijke dingen waren ineens eruit verdwenen. Bijvoorbeeld de realisatie van een wal langs de A28, waardoor er een rustgebied voor amfibieën en vogels gecreëerd zou worden, was geschrapt. Als speerpunt waren vogels gekozen als de Roerdomp en de Grote karekiet. Vogels die onderling communiceren door geluid/zang. We zijn bang dat het verkeerslawaai van de A28 hinderlijk zal zijn. Op de wal was deels een fietspad geprojecteerd, dat ook kon dienen als uitkijkpunt. Ook het, door het NMP op 21 februari ingebrachte idee om zonnepanelen op de A28-zijde van de wal te plaatsen, was weggevaagd. Ons leek het, gezien de Regionale Energie Transitie plannen, een mooie win-win gedachte. We hebben het college van B & W hierover bericht. Achteraf blijkt dat na het rapport van juli 2019 een nieuw rapport gemaakt te zijn dat in september 2019 verschenen is. Hierover zijn wij, en mogelijk ook andere deelnemers, niet van in kennis gesteld. In dit rapport werden de twee varianten, één met wal en één zonder wal aangegeven. Blijkbaar is er gekozen voor de variant zonder wal.

Roerdomp (foto: Martin Bontje)

Grote karekiet (foto: Job de Jong)

Het NMP heeft in 2017 voor het Ermelose gedeelte van dit gebied al plannen gemaakt. Dit in samenwerking met studenten van Hogeschool Aeres. Op 31 januari 2018 was de presentatie van het eindrapport over de herinrichting van het zuidelijk deel van Strand Horst. Het rapport is ook aan de gemeente Ermelo overgedragen. Opvallend is dat het rapport heel veel overeenkomsten en aanbevelingen heeft met het herziene eindrapport van juli 2019 van de bovengenoemde projectgroep. Dus ook met een geluidwal.

Het is echt jammer, dat de actieve inzet van het NMP en SNMP Putten, niet heeft geleid tot een aanvaardbaar plan. Zonde van alle moeite, tijd en geld!

Kabouterpad

Beschilde dakpannen zullen de route langs het kabouterpad aangeven.

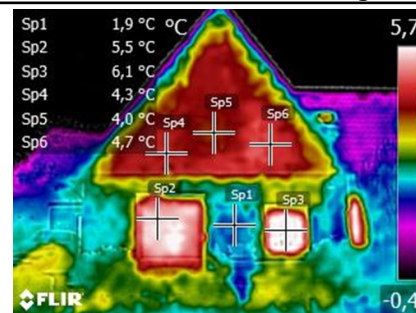
Veel buitenactiviteiten zoals onze basisschoolprojecten konden wegens de corona-maatregelen dit jaar niet doorgaan. Toch heeft de werkgroep Educatie niet stilgezeten. Zo is er een mooi kabouterpad door Natuurtuin De Zandkamp ontwikkeld. Het Lente-kabouterpad is door de kleuters van basisschool de Arendshorst vorig jaar al ingewijd, en wordt aangevuld met een Herfst-kabouterpad. De hoop leeft uiteraard dat er vanaf volgend jaar uitvoerig gebruik van de paden zal (kunnen) worden gemaakt, zowel door scholen als door ouders met kinderen. De officiële ingebruikneming zal volgend voorjaar zijn.

Bekijk de website

www.nmpermelo.nl

Wij hebben als leden van de werkgroep Duurzaamheid van het NMP in de afgelopen jaren vele adviezen over het verduurzamen van woningen gegeven aan inwoners van Ermelo. Vaak gebruikten we daarbij een warmtebeeldcamera, die temperatuurverschillen mooi in kleur weergeeft. Om de laatste ontwikkelingen op het gebied van verduurzamen te volgen, lezen we regelmatig vakbladen of volgen webinars. Ook hebben we afgelopen jaar een cursus gevolgd over Duurzaam renoveren onder leiding van ir. René de Brouwer, specialist in Duurzaam bouwen.

Praktijk

Het verduurzamen van een woning is niet nieuw. Een eeuw geleden werd de spouwmuur uitgevonden, waardoor het behaaglijker werd in de woning. Veertig jaar geleden werd het enkelglas vervangen door dubbelglas. 20 jaar geleden kwam de HR-verwarmingsketel. Verduurzamen is een ontwikkeling in de tijd die door gaat, nu en in de toekomst. Dat verduurzamen kan in verschillende stappen. Maakt u eens een 10-jarenplan voor uw woning. Niet alles hoeft tegelijk en niet alles is heel duur.

1. Gedrag

Begin bij het gedrag van u en uw gezinsleden. Door uw gedrag iets aan te passen, kunt u al direct de eerste stappen zetten op de Duurzaamheidsladder, zonder dat u hoeft te investeren. Bijvoorbeeld door de thermostaat een uur voor u naar bed gaat te verlagen. Soms staat de verwarming in de hal of bijkeuken aan, terwijl vorstvrij al voldoende is. Ook gordijnen voor het raam spaart energie (niet voor de radiator!).

2. Zelf doen

Enkele zaken kunt u eenvoudig zelf doen en kosten daardoor weinig geld. Bijvoorbeeld het plaatsen van radiatorfolie achter de radiator, zodat de warmte niet door de muur verdwijnt. Dakisolatie van binnenuit kunt u zelf doen, maar vraagt een heel nauwkeurige uitvoering i.v.m. vocht. Of heel eenvoudig met een bewegingsmelder op de buitenverlichting. Die gaat alleen aan als er iemand aan komt, fijn voor uw gasten en afschrikwekkend voor ongenode gasten.

3. Laten doen

Vroeger werd de watertemperatuur van de CV ketel standaard afgesteld op 80 graden. HR-ketels werken echter veel zuiniger bij 50 graden. In redelijk geïsoleerde woningen is het advies om de ketel lager af te laten stellen, afhankelijk van de isolatiegraad van uw woning. Ook kan vaak de maximum capaciteit van de ketel lager afgesteld worden, het duurt dan wel langer voor de woning een graad warmer is. Daarom is het advies de nachtverlaging van de verwarming maximaal 2 graden te laten dalen in een redelijk geïsoleerde woning vanaf één à twee uur voor het naar bed gaan. In een goed geïsoleerde woning is een nachtverlaging van ½ graad optimaal, en kan hij al 3 uur voor het naar bed gaan ingaan. Met thermostaatknoppen op de radiator kunt u prima de gewenste temperatuur instellen. Heeft u geen knoppen en wordt een radiator niet warm genoeg, kan de installateur mogelijk nog de radiatoren inregelen.

4. Investeren

U kunt ook uw woning renoveren.

Hierbij het effect van een investering op het gasverbruik van een jaren '60 tussenwoning: (actie en besparing)

1. HR++ glas (Ug=1,1) ipv oud dubbel glas	250 m ³	6. geïsoleerde kozijnen (Uf=0,9)	80 m ³
2. kierdichting (qv10= 1,0)	220 m ³	7. nieuwe buitengevel incl. fundering (Rc=4,5)	150 m ³
3. dakisolatie (Rc=6)	150 m ³	8. drielaags glas (Ug=0,6)	60 m ³
4. balansventilatie	160 m ³	9. vloerisolatie (Rc=3,5)	40 m ³
5. buitendeur (Ud =1,2)	70 m ³	10. goede luchtdichtheid (qv10=0,5)	100 m ³

Ventileren

Niet alleen isoleren, maar ook ventileren is belangrijk. Wanneer u slecht ventileert, verstookt u zelfs meer om de te hoge luchtvochtigheid te compenseren. Sinds enkele maanden gebruiken we een CO₂-meter om de ventilatie in uw woning te meten. We zien grote verschillen, met name bij natuurlijke ventilatie. We ademen allemaal CO₂ uit. Ook wanneer u nog op gas kookt, of een kaars brandt, komt CO₂ vrij. Te hoge gehalten CO₂ zijn schadelijk voor de gezondheid, maar zijn ook een goede indicator voor nog gevaarlijkere stoffen. De oplossing is mechanische ventilatie of, op korte termijn, een klepraampje of ventilatierooster verder openen. Soms kun je ventileren en energie besparen combineren met een ventilatiewarmtepomp of ventilatiebox in combinatie met een Lage Temperatuur radiator.

Vraag advies

Kijkt u eens op www.milieucentraal.nl voor uitgebreide tips. Maar natuurlijk kunt u ook de CO₂-meter een paar dagen lenen en van ons gratis advies krijgen. Voor het maken van warmtebeeldfoto's en bijbehorend energieadvies, vragen wij een kleine bijdrage van 25 euro.

Aanvragen gaat simpel door uw naam, adres en telefoonnummer te mailen naar info@nmpermelo.nl.

word donateur van de Stichting NMP minimaal € 15,00 per jaar

Het is herfst en dat is in de natuurtuin goed zichtbaar. De planten staan in het zaad of hebben deze al verspreid. Opvallend is dat van aardig veel planten wel een nog bloeiend exemplaar te zien is. Maar herfst betekent ook paddenstoelen. Ook in de bosschage om de vijver stonden er heel wat. Veel verschillende soorten, zoals: Geschubde inktzwam, Gewone beurszwam, Krulzoom, Vliegenzwam, Honingzwam, Tonderzwam, Prachtvlamhoed en Elzenbundelzwam.

In de fietsenstalling stond dit jaar naast de vele Hazepootjes ook veel Oranjerode stropheria. Ook aardig wat paddenstoelen 'zonder hoed' zoals Rechte koraalzwam, Geel hoortje, Lilabruine schorsmycena. Op onze websitepagina Natuurtuin De Zandkamp onder de 'Flora en fauna van de Zandkamp' zijn de bovengenoemden in de prachtige foto's van Hans Pieters nog te bewonderen.

In juni hebben we in het bloemendeel van de tuin een natte hoek gerealiseerd. Het voldoet geheel aan onze verwachtingen. Het vulde zich met regenwater, viel tijdens de droge augustusperiode nagenoeg droog, maar staat nu weer vol water. Komend voorjaar proberen we dit natte deel te gaan verrijken met water en oeverplanten zoals Kikkerbeet, Waterweegbree en Dotterbloem. In het westelijk deel van de tuin was een verdieping. In november hebben we deze kuil, voor insiders 'Het Gat van Barend', van een leemlaag voorzien. We hopen dat er wat water in de kuil blijft staan of vertraagd wegzakt. Elders in de tuin hebben we een leemlaag onder het gele zand aangebracht. We willen kijken of dit stukje een andere vegetatie gaat geven vergeleken met de delen er naast.

De grote vijver viel dit jaar niet helemaal droog en het waterniveau begint nu weer te stijgen. Volgens het waterschap Vallei en Veluwe moet er bij 'normale' jaarlijkse weersomstandigheden het waterniveau variëren van een paar centimeter tot ongeveer 2 meter.

In november was de temperatuur vrij vaak boven normaal (het gemiddelde over een periode van 30 jaar). Dat was goed te zien aan het gedrag van de insecten. Bij een beetje zonnig weer zag je de wantsen tussen de planten scharrelen. We laten veel zaadplanten de winter over staan. Insecten en andere kleine dieren kunnen zich daarin/daartussen verstoppen. Maar ook tussen de boomstammen, onder de schors van dode bomen en tussen de stenen van onze 'bouwwerken' vinden velen hun overlevingsplekje. Vogels komen op de vruchten en zaden af. Bij het betreden van de natuurtuin zie je soms hele groepen vogeltjes opvliegen.

Veel van onze geplande activiteiten konden dit jaar geen doorgang vinden. We hopen u volgend jaar, in samenwerking met de KNNV en de imkers, weer van dienst te kunnen zijn. Onder meer met het thema 'biodiversiteit' en de verdere realisatie van het 'kabouterpad' met waarnemingstips.

Geweizwam en Suikermycena

Vliegenzwam

Geschubde inktzwam

Elzenbundelzwam

Stichting Natuur- & MilieuPlatform Ermelo

Contactgegevens:
 Gert Schuurman
 Zwaluwstraat 47
 3853 CB Ermelo
 Tel.: 0341 55 41 26
 Website:
 www.nmpermelo.nl
 E-mail: info@nmpermelo.nl
 Twitter: @nmpermelo
 IBAN: NL 76 RABO
 0397756402

Heeft u een Biocom die buiten gebruik is of wilt u graag een Biocom hebben?
 Voor nadere informatie en contact:
 info@nmpermelo.nl of
 telefoon (0341) 560682 of 557424

Werkgroep Thuiscomposteren
 troubleshooters voor composteren
 en makelaars cv (compostvaten)
 De werkgroep zoekt versterking.

Advies energiebesparing of zonnepanelen.
 Geheel vrijblijvend en niet gebonden:
 Gecertificeerd Energie Coach
 Han Kattenwinkel
 Ruud de Jong
 Piet de Zwarte
 info@nmpermelo.nl

Stap voor stap naar een betere wereld...

Weinig kilometers
 op de eettafel

Koop lokaal
 Beter voor het milieu
 Beter voor ons allemaal

OPROEP

De Stichting zoekt vrijwilligers die willen meehelpen in de buitenlessen van onze projecten.
 Belangstelling? info@nmpermelo.nl of tel. (0341) 554126